



Kursplan

Fakulteten för samhällsvetenskap

Institutionen för pedagogik och lärande

4PE60U Att möta elevers olikheter i skolan - specialpedagogiska perspektiv, 10 högskolepoäng

To Meet Diversity in School - Perspectives of Special Education, 10 credits

Huvudområde

Pedagogik

Ämnesgrupp

Pedagogik

Nivå

Avancerad nivå

Fördjupning

A1N

Fastställande

Fastställt av Fakulteten för samhällsvetenskap 2016-09-07

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2016

Förkunskaper

Grundläggande behörighet för studier på avancerad nivå. Särskild behörighet: lärarexamen och praktisk erfarenhet av undervisning (förskollärare, fritidspedagog, grundskollärare eller gymnasielärare).

Mål

Kursen syftar till att den studerande skall utveckla kunskap om det specialpedagogiska kunskapsområdet med utgångspunkt i olika perspektiv och om hur olika faktorer kan påverka specialpedagogikens innebörd och yrkesmässiga förutsättningar. Kursen syftar också till att fördjupade teoretiska kunskaper inom områdena språk-, skriv- och läsutveckling samt neuropsykiatrisk funktionsnedsättning med fokus på ADHD och autism.

Delkurs 1 *Specialpedagogik, 4 hp*

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- redogöra för olika specialpedagogiska perspektiv och dess teoretiska utgångspunkter i relation till den pedagogiska praktiken för att på organisations-, grupp- och individnivå kunna möta elevers olikheter och skilda villkor
- problematisera etiska aspekter och demokratiska processer i olika lärandemiljöer
- beskriva specialpedagogik ur historiskt och ideologiskt perspektiv.

Delkurs 2 *Läs och skrivutveckling, 3 hp*

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- redogöra för olika teoretiska perspektiv om språk-, skriv- och läsutveckling samt hinder som kan föreligga
- kritiskt granska och värdera olika kartläggningsmaterial
- kritiskt granska och värdera olika metoder och arbetssätt för att stödja språk-, skriv- och läsutveckling utifrån elevers skiftande förutsättningar.

Delkurs 3 *Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och funktionsmöjligheter, 3 hp*

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- redogöra för neuropsykiatriska funktionsnedsättningar med fokus på ADHD och autism i pedagogiska sammanhang och ur ett genusperspektiv
- beskriva exempel på möjligheter och svårigheter som kan uppstå i den pedagogiska praktiken för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Innehåll

Specialpedagogikens teoretiska framväxt och perspektiv med blicken riktad mot "en skola för alla" på organisations-, grupp- och individnivå inleder kursen och utgör teoretisk bas för helheten i kursen. Den inledande delen tar upp betydelsen av lärarens förståelse för elevers olikheter och (sär)skilda villkor samt lärarens förmåga att problematisera etiska aspekter och demokratiska processer som möjliggör elevers delaktighet i den pedagogiska praktiken.

Centralt i lärarens arbete med elevers språk-, skriv- och läsutveckling är förståelse av teoretiska perspektiv på elevers språk-, skriv- och läsutveckling och de hinder som kan föreligga. Genom att i del två kritiskt granska och värdera olika kartläggningsmaterial skapas möjligheter för lärare att förstå värdet av olika metoder och arbetssätt som kan stödja elevers språk-, skriv- och läsutveckling.

I den tredje avslutande delen uppmärksammas neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (ADHD och autism) med fokus på lärarens förhållningssätt och elevers möjligheter i den pedagogiska praktiken.

Delkurs 1 *Specialpedagogik, 4 hp*

- specialpedagogisk teoribildning
- historiskt perspektiv
- elevers olikheter och livsvillkor
- demokrati och delaktighet
- inkludering och exkludering
- organisations-, grupp- och individnivåer
- lagar och styrdokument

Delkurs 2 *Läs och skrivutveckling, 3 hp*

- skriv- och läsinlärningsprocesser
- kartläggningsmetoder och material
- barns skiftande förutsättningar för skriftspråksutvecklingen
- läsinlärningsmetoder och material

Delkurs 3 *Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och funktionsmöjligheter, 3 hp*

- neuropsykiatriska funktionsnedsättningar med fokus på ADHD och autism i pedagogiska sammanhang
- neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ur ett genusperspektiv
- kognitiva funktionsnedsättningar och kognitiva hjälpmedel
- den neuropsykiatriska funktionsnedsättningens praktiska, kommunikationsmässiga och sociala konsekvenser i den pedagogiska praktiken

Undervisningsformer

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier, individuellt arbete och samverkan i grupp. Den studerande deltar förberedd i föreläsningar, seminarier och gruppdiskussioner. Diskussioner sker i lärarledda och icke lärarledda seminarier.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd eller Godkänd.

Delkurserna 1-3 examineras dels genom var sin sammanfattande skriftlig examinationsuppgift, dels genom aktivt deltagande i på förhand förberedda seminarier. Samtliga delar ska vara genomföra och godkända för betyget Godkänd på kursen som helhet.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs en kursvärdering. Resultat och analys av kursvärderingen ska återkopplas till de studenter som genomfört kursen och de studenter som deltar vid nästa kurstillfälle. Kursvärderingen genomförs anonymt.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1 Specialpedagogik

Eriksson-Gustavsson, Anna-Lena, Forslund Frykedal, Karin & Samuelsson, Marcus (red.) (2016). *Specialpedagogik - i, om, för och med praktiken*. 1. uppl. Stockholm: Liber, (199 s). ISBN: 9789147111947.

Nilholm, Claes & Björck-Åkesson, Eva (red.) (2007). *Reflektioner kring specialpedagogik: sex professorer om forskningsområdet och forskningsfronterna*. Stockholm: Vetenskapsrådet, (116 s). Tillgänglig på internet.

Skolverket (2015). *Delaktighet för lärande*. 1. uppl. Stockholm: Skolverket, (88 s). Tillgänglig på internet.

Delkurs 2 Språk-, skriv- och läsutveckling

Lundberg, Ingvar & Herrlin, Katarina (2005). *God läsutveckling: kartläggning och övningar*. 3., utök. uppl. Stockholm: Natur och kultur, (92 s). ISBN: 9789127437517.

Samuelsson, Stefan (2009). *Dyslexi och andra svårigheter med skriftspråket*. 1. utg. Stockholm: Natur & kultur, (356 s). ISBN: 9789127419346.

Skolverket (2012). *Nya språket lyfter-diagnosmaterial i svenska och svenska som andraspråk*. (114 s). Tillgänglig på Internet.

Delkurs 3 Neuropsykiatriska funktionsned. o funktionsmöjl.

Carlsson Kendall, Gunilla (2015). *Elever med neuropsykiatriska svårigheter – vad gör vi och varför?* Lund: Studentlitteratur, (208 s). ISBN: 9789144057040.

Hejlskov Elvén, Bo (2014). *Beteendeproblem i skolan*. Lund: Natur & Kultur, (159 s). ISBN: 9789127139473.

Socialstyrelsen (2014). *Stöd till barn, ungdomar och vuxna med adhd. Ett kunskapsstöd*. (90 s). Tillgänglig på Internet.

Aktuella styrdokument tillkommer, ca 100 s.